

СТАВКА УКРАЇНИ НА РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ

Н. А. Казакова,
к.г.н., доцент
О. А. Марушева,
к.ю.н., викладач
С. Е. Широкопад,
аспірант

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
efim-shirokorad@yandex.ru

Стаття присвячена актуальній проблемі ідентифікації стану конкурентоспроможності ІТ-галузі в Україні. В умовах нових геополітичних зрушень в Україні існує гостра необхідність пошуку нових напрямів підвищення конкурентоздатності як окремих галузей, так і всієї економіки в цілому. Характерною ознакою світової економіки в даний час є безпрецедентне посилення конкуренції. У сучасних умовах економічне зростання тісно пов'язане з такими характеристиками, як конкурентоспроможність, інноваційність, продуктивність. Проаналізовано сучасний стан розвитку ІТ-галузі України, проблеми якісної підготовки ІТ-фахівців, аспекти взаємодії вищої ІТ-освіти та ІТ-індустрії України. Існуюче положення справ в українській економіці змушує замислитися про продуктивність ІТ-бізнесу, а також раціональне використання Україною її ресурсів.

Ключові слова: ІТ-індустрія, розвиток, потенціал, експорт, «чорний ринок», раціональне використання ресурсів, торгівля.

СТАВКА УКРАИНЫ НА РАЗВИТИЕ ИТ-ИНДУСТРИИ

Статья посвящена актуальной проблеме идентификации состояния конкурентоспособности ИТ-отрасли в Украине. В условиях новых геополитических сдвигов в Украине, существует острая необходимость поиска новых направлений повышения конкурентоспособности как отдельных отраслей, так и всей экономики в целом. Характерным признаком мировой экономики на сегодняшний день является беспрецедентное усиление конкуренции. В современных условиях экономический рост тесно связан с такими характеристиками, как конкурентоспособность, инновационность, продуктивность. Проанализировано состояние развития ИТ-отрасли Украины, проблемы качественной подготовки ИТ-специалистов, аспекты взаимодействия высшего ИТ-образования и ИТ-индустрии Украины. Существующее положение дел в украинской экономике заставляет задуматься о продуктивности ИТ-бизнеса, а также рациональном использовании Украиной ее ресурсов.

Ключевые слова: ИТ-индустрия, развитие, потенциал, экспорт, «черный рынок», рациональное использование ресурсов, торговля.

THE UKRAINIAN BET ON IT-INDUSTRY DEVELOPMENT

The article is about the actual problem of IT industry identification and conditions of its competitiveness in Ukraine. In terms of new geopolitical changes in Ukraine, it is necessary to find new ways of increasing the competitiveness of separate sectors and the whole economy. Nowadays one of the characteristic features of the world economy is the unprecedented increase of competition. The modern economic growth is closely connected with such characteristics as competitiveness, innovation, productivity. The article analyzes the ongoing situation in the Ukrainian IT industry, the problems of quality training IT specialists, aspects of the interaction of higher IT education and IT industry in Ukraine. The current position of the Ukrainian economy makes us to think about the productivity of IT business, as well as the efficient usage of its resources.

Keywords: IT industry, development, potential, export, «black market», efficient usage of resources.

Пожинаючи плоди повсюдної глобалізації, в світі вже впродовж довгого часу починають складатися стереотипи та, як правило, економіка будь-якої держави асоціюється безпосередньо з товарами (послугами), виробленими тією чи іншою державою. Тому, розглядаючи тему економіки України, багато хто поспішає аналізувати ситуацію навколо сільськогосподарського та металургійного секторів економіки. Дійсно, дані сектори показово демонструють стан економіки України, але чи варто концентрувати свою увагу тільки на них, аналізуючи економіку країни в цілому?

У науковій літературі широко досліджуються питання розвитку ІТ-сектора, зокрема вплив інформаційних технологій на економічне зростання та роз-

виток країни. Серед авторів, які поглиблено вивчають дану проблематику, виділяється Р. Є. Яремчук, який вважає, що на даний час Україна є одним із найперспективніших ринків високих технологій та інновацій в Центральній і Східній Європі, знаходячись у процесі інтеграції українських ринків з ринками країн ЄС, отримує потужний стимул для активного комплексного розвитку власного ІТ-сектора, найрозвинутішого та найбільшого за обсягом сегмента інноваційної економіки в Україні [5]. Один з експертів ІТС.Уа — С. Кулеш констатує, що кожен місяць ІТ-індустрія «поглинає» приблизно 1000 осіб з урахуванням релокації. 76 вакансій з 1500 (5% у відносних одиницях) припускають роботу за межами України. Більшість з цих вакансій зараз пропо-

нують українські компанії. Як правило, це робота on-site в рамках чинного контракту або relocate в закордонний офіс, рідше – пошук фахівців під замовлення для іноземної компанії (рекрутинг і аутстафінг). Мешко Н. П. зазначає, що для країн, що розвиваються, одним із актуальних напрямків розвитку зовнішньоекономічної діяльності є аутсорсинг інформаційних технологій. Завдяки аутсорсингу країни, що розвиваються, можуть брати активну участь у торгівлі на світовому ринку інформаційних послуг і співпрацювати з розвинутими державами на умовах взаємовигоди й обміну досвідом. Однак потенціал аутсорсингу інформаційних послуг в Україні ще не реалізовано в повній мірі. Значна частина питань можливих перспектив розвитку українських ІТ-компаній залишається актуальною і потребує подальших досліджень завдяки швидкій зміні структури і просторової конфігурації ІТ-сектора, появою нових лідерів на ІТ-ринку. Даній проблематиці також присвячені дослідження зарубіжних учених, таких як: С. Баден-Фуллер, Д. Дж. Брюс, Л. П.Вількокс, Дж. Волстром, К. Кетлер, Д. Таргет, В. Хант, Дж. Б. Хейвуд, Дж. Хендрі та інші. Також слід зазначити, що більшість з цих робіт носять не теоретичний, а інформаційний і прикладний характер. Таким чином, накопичена велика кількість матеріалу, який вимагає теоретичного узагальнення і систематизації через призму дослідження ІТ-галузі та її значення для економіки України.

В умовах нових геополітичних зрушень в Україні існує гостра необхідність пошуку нових напрямів підвищення конкурентоздатності як окремих галузей, так і всієї економіки в цілому. Конкурентоспроможність національних економік тісно пов'язана з розвитком ІТ-сектора. Чим більше розвинений ІТ-сектор, тим більш конкурентоспроможною є країна. Тому актуальність проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємств та галузей зростає не тільки в результаті інтеграції України в міжнародні організації, а й в результаті нагальної необхідності подальшого розвитку ринкової економіки.

Незважаючи на стрімкість розвитку вітчизняного ІТ-сектора, ми не можемо не звертати уваги на галузі, що давно вже стали основоположною характеристикою українського експорту. Коротко розглядаючи показники сільськогосподарського сектора, варто зазначити, що триває падіння показників на тому ж рівні, що і в попередні місяці (+0,5%). За І-ІІІ квартали 2016 року сумарно по галузі спостерігається падіння на рівні приблизно 1,3%, в першу чергу за рахунок тваринництва. Очікується, що за підсумками року, в разі відсутності катаклізмів, перш за все в погоді, слід очікувати по галузі падіння на рівні 3-4%. Оцінюючи показники металургійного сектора, необхідно враховувати, що українська металургія в травні показала кращий результат з початку 2015 року. Добове виробництво сталі досягло 73 тис. тонн, чавуну - 72 тис. тонн, прокату – 68 тис.

тонн. У процентному співвідношенні до показників на початок 2016 року, дані показники зросли на 14%, 21% і 16% відповідно. Зі збільшенням бази порівняння відносно зростання буде падати і далі, а при відсутності активних військових дій в регіоні показники в кінці року можуть вирости до 10% (в цілому по галузі). Однак факторами, які можуть скоригувати ці цифри стають: війна (в перший тиждень червня довелося зупинити кілька доменних печей), металобрухт (експорт якого так і не вдалося зменшити новим митом), світовий попит і виробництво (перш за все китайський, який становить 50% від світового). Судячи із заяв уряду Китаю, вони не мають наміру швидко скорочувати виробництво в металургії, а зростання попиту призупинилося, що вдарить і по цінах, і по інших експортерам. У підсумку, найімовірніше, до кінця року зростання буде менше, але, незважаючи на це, ми будемо спостерігати тенденцію зростання [2].

Якщо розглядати експорт за 2016 рік, то можна констатувати, що даний показник досить низький, економіка країни стабілізувала цей параметр в районі 3 млрд дол. США щомісяця. Серед причин таких показників прийнято виділяти дві основні – ціни та обсяг. Обсяг експорту продукції металургії негативний і становить 10-12% за рік, продукція с/г показує позитивну тенденцію і становить до 10% зростання за рік. Причому кількісне зростання обсягу забезпечується за рахунок зерна, а падіння спостерігається в сфері продукції тваринництва. Що стосується високотехнологічної продукції, в даному секторі спостерігається стабільне і очікуване падіння, основною причиною якого є неконкурентоспроможність і незатребуваність. Аналізуючи другу з причин – ціни, слід сказати, що світові ціни зараз на дні, в тому числі, на українську продукцію. Аналіз ринку показує, що в наступний маркетинговий рік по зерну не слід очікувати великих коливань цін. Зростання можливе, але тільки за рахунок загального тренду, а не окремого тренду ринку зерна [2].

Рішення уряду Китаю, що були описані нами вище, також не дають підстав очікувати зростання вартості продукції чорної металургії. Для України в цьому році є ще один тривожний дзвіночок – зростання імпорту продукції чорної металургії сильно випереджає зростання вітчизняного виробника. З одного боку, це говорить про зростання внутрішнього споживання, що добре для країни, але з іншого – вітчизняний товаровиробник втрачає свій ринок. Можна підвести проміжний підсумок, що на даний момент, на жаль, все йде за сценарієм стагнації економіки, з невеликим її падінням, а локомотивів зростання, які б вивели її з цього стану, поки не видно. На сьогоднішній день економіка країни живе своїм життям, іноді взагалі далеким від світових реалій.

Орієнтація на інновації та розвиток сектору ІТ забезпечує економічне зростання всіх розвинених і деяких країн, що розвиваються (Японія, Китай, Ізраїль, Малайзія, Індія). Саме уряди цих держав

були основними інвесторами у сфері високих технологій, а також здійснювали підтримку даної галузі в формі преференцій, створення прозорих умов для ведення бізнесу, всебічної підтримки малого та середнього бізнесу.

Характерною ознакою світової економіки в даний час є безпрецедентне посилення конкуренції. Виживають і перемагають в конкурентній боротьбі лише ті компанії, які використовують найбільш ефективні способи організації бізнесу. Однією з найбільш сучасних і успішних моделей господарювання, що дозволяє добитися конкурентних переваг в умовах усе більш відкритих національних економік, є аутсорсинг.

Слід зазначити, деякі сфери економіки в Україні за останні роки розвиваються занадто стрімкими темпами, не реагуючи ні на кризові явища, ні на стагнацію вітчизняної економічної системи. Адже відсутність інтегрованості в українські економічні реалії має як свої плюси, так і мінуси. Однією з таких галузей є ІТ, тому ми пропонуємо більш детально розглянути український ІТ-сектор. Концентруючись на основоположних елементах економіки держави, які знаходяться в стагнації, ІТ-сфера останнім часом перетворилася у щось на кшталт «священної корови», на яку покладають серйозні надії як на локомотив в розвитку бізнес-середовища державного масштабу. Сучасні реалії такі, що ІТ-індустрія використовується не тільки на благо розвитку економіки, але досить часто потрапляє в гучні скандали через підозри в незаконних прецедентах (як правило, прецеденти пов'язані з фінансовими махінаціями, а саме — переведення в готівку грошей). На жаль, безліч факторів і відсутність чіткого контролю призводять до того, що навіть при наявності прецедентів фінансових махінацій, ІТ-компанії уникають покарань, а обшуки в їхніх офісах уже звично називають «злочином проти країни».

Щорічно українські програмісти, веб-розробники підкорюють нові вершини світової ІТ-індустрії. Високий рівень підготовки, який, як правило, забезпечується високим рівнем технічної освіти на території пострадянських країн, надає вітчизняним геніям програмування істотні переваги перед їх колегами-конкурентами з усіх куточків світу. До того ж, вести ІТ-бізнес до сих пір є досить прибутковою справою саме в межах України: низькі податки, можливість мати дохід у валюті, досить дешева робоча сила — всі ці компоненти сприяють аномальному розвитку ІТ-галузі. За приблизними підрахунками представників профільних асоціацій, лише аутсорсинг ІТ-послуг дає Україні близько 2,5 млрд дол. США щорічно (за оцінками різних аналітиків частка «чорного ринку» ІТ-послуг має практично ідентичний показник). Досягти такого розвитку вдалося за рахунок зростання числа програмістів — з 42,4 тис. до 91,7 тис. Крім прямого вкладу ІТ в економіку, існують також непрямі внески. Наприклад, депозити ІТ-спеціалістів у банках за 2015 р. склали

5,8 млрд грн., а обсяг обов'язкового продажу валютної виручки — 2 млрд грн. Доходи банків від операцій з валютою досягли 1,7 млрд грн. Відповідно до висновків незалежних експертів, які здійснили незалежне макроекономічне дослідження на замовлення ІТ-комітету Європейської бізнес асоціації, експортноорієнтована ІТ-галузь може вирости в два рази за всіма показниками і генерувати до 27,2 млрд грн. доходів до держбюджету в 2020 р.

Однак ситуація може змінитися, адже ризик втратити темпи зростання експорту ІТ-послуг дуже високий. Галузь раніше зростала щорічно на 27% (2011–2012 рр.) і 30% (2013 р.), проте вже в 2015 р. показник становив лише 7%. На відміну від України, активно зростають ІТ-ринки в Білорусі (12%), Румунії (19%) і Польщі (22%). Приблизно 19% фахівців високої кваліфікації забезпечують 41% в структурі створення вартості. Існує високий ризик втрати цього сегмента фахівців, який є дуже привабливим для іноземних компаній з точки зору релокації в інші країни. Різниця компенсації менше, ніж в 100 дол. США — той фактор, який дозволяє поки утримувати фахівців в країні.

Розмір компенсації — не єдиний виклик, який стоїть перед індустрією, однак це той фактор, яким можна управляти в коротких тимчасових рамках. При збереженні існуючої податкової ставки в 2020 р. доходи держбюджету складуть 21 млрд грн. при кількості ІТ-спеціалістів у 142 тис. осіб.

При песимістичному сценарії і збільшенні ставки до 20% доходи держбюджету складуть 13 млрд грн., а в індустрії залишаться працювати 72 тис. фахівців. При оптимістичному сценарії податки будуть збільшуватися на 1% щорічно. При таких умовах у 2020 р. дохід держбюджету складе 27 млрд грн, а працювати буде 146 тис. спеціалістів.

Швидке зростання вітчизняної ІТ-галузі може забезпечити поступове і прогнозоване оподаткування. Серед інших стимулюючих факторів - реформа системи освіти, дотримання прав інтелектуальної власності, розвиток внутрішнього ринку, захист від нецивілізованого втручання державних органів, просування української ІТ-індустрії за кордоном.

Взаємодія з державою дозволить збільшити внесок ІТ-галузі в ВВП з нинішніх 3,3 до 4,5%, що буде дорівнювати 5,1 млрд дол. США експортної виручки до 2020 р., а кількість робочих місць в ІТ-секторі та в суміжних галузях виросте з 420 тис. до 670 тис.

Для успішного реформування необхідно розвиток ІТ-освіти спрямувати на вирішення таких завдань:

1. Збільшувати підготовку ІТ-фахівців необхідно перш за все в тих регіонах, де планується швидке і значне зростання нових робочих місць в ІТ-галузі. Такі регіони відомі: Київ, Харків, Львів, Дніпропетровськ і Одеса, тобто в де-факто сформованих ІТ-кластерах.

2. Розвиток системи прискореного перенавчання на основі раніше отриманої вищої освіти з метою отримання нової кваліфікації в ІТ.

3. Вирішити існуючу проблему нестачі кваліфікованих кадрів серед професорсько-викладацького складу, недостатньої обізнаності в актуальних змінах в ІТ-сфері, сучасних процесах в ІТ-індустрії, що обмежує якість підготовки студентів ІТ-спеціальностей.

4. Рівень оплати праці ПВС (професорсько-викладацького складу) у ВНЗ значно нижчий, ніж рівень оплати в ІТ-галузі, тому робота у ВНЗ не є привабливою для ІТ-фахівців.

5. Недостатня кількість і якість випускників середніх шкіл зумовлюють низький рівень знань абітурієнтів та обмежують кількість і якість випущених ІТ-фахівців.

6. Існує ризик значного зниження кількості кваліфікованих ІТ-фахівців інженерного рівня на ринку ІТ через прийняті у 2009 р. Кабінетом Міністрів України зміни до Закону України «Про вищу освіту».

7. ВНЗ недостатньо забезпечені сучасною матеріально-технічною базою, зокрема ліцензованим програмним забезпеченням. Як неприбуткові організації, вони не мають можливості заробляти необхідну кількість коштів та витратити їх на потреби розвитку матеріальної ІТ-базы. Тендерні закупівлі створюють додаткові перешкоди на шляху оснащення підрозділів ВНЗ необхідною сучасною технікою.

8. Відсутні можливості та мотивації у ІТ-компаній сприяти розвитку ІТ-освіти шляхом безпосереднього спрямування фінансових коштів до ВНЗ. У ВНЗ немає можливостей самостійно розпоряджатися фінансовими коштами.

9. Відсутній механізм комерціалізації результатів досліджень, що здійснюються на науково-дослідницькій базі ВНЗ.

Згідно з вищенаведеним визначасмо, що необхідна комплексна Державна підтримка в таких питаннях:

1. Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо підтримки галузі інформаційних технологій)».

2. Одним з головних механізмів зростання економіки країни повинна стати чітка, збалансована програма розвитку інноваційних кластерів, введення кластерів у проекти регіонального розвитку. Оскільки економічна політика, заснована на кластері, передбачає достатню автономію на регіональному і місцевому рівні, то необхідно ці форми управління привести у відповідність з вимогами розвитку регіонів.

3. Розроблення правових і законодавчих баз для створення науково-освітніх кластерів, активізування роботи з розроблення концепції, концептуальних моделей і глибоких досліджень у галузі запровадження інформаційних систем управління кластерами.

4. Забезпечення позитивного іміджу України як стабільної та надійної держави на світовому та внутрішньому просторі.

5. Активізація роботи зі створення технопарків із залучення венчурного капіталу: своєрідних

анклавів, які мобілізували б потенціал ІТ-галузі і забезпечили динамічніший розвиток ІТ-сектора. Забезпечення умов для ефективної діяльності науково-дослідницьких комплексів, що працюють у сфері інформаційних технологій.

6. Розроблення прозорого та дієвого правового комплексу, що врегулював би інвестиційну діяльність загалом, а також специфічні питання ринку програмного забезпечення, особливо в питаннях офшорного програмування. В цьому контексті забезпечити дієвість законів про захист інтелектуальної власності.

7. Урядова підтримка офшорного програмування і підготовка кадрів для нього.

8. Звільнення фірм-розробників програмного забезпечення від сплати прибуткового податку протягом 10 років (грунтуватися на прикладі Індії).

9. Модернізація системи підготовки ІТ-спеціалістів, а саме, включення українських ІТ-компаній в контур підготовки висококваліфікованих ІТ-спеціалістів у ВНЗ за схемою: перша половина дня навчання студентів у ВНЗ для здобуття фундаментальних знань, друга половина дня – робота в ІТ-фірмах, починаючи з 3–4 курсів. Можливі такі форми взаємодії ІТ-фірм та ВНЗ:

- науково-навчально-виробничі комплекси «ВНЗ-ІТ»;
- навчально-виробничі лабораторії під керівництвом або патронатом ІТ-компаній;
- майстер-класи, що проводять ІТ-компанії з окремих дисциплін;
- розроблення та пропозиції щодо навчальних робочих програм дисциплін;
- конкурси студентських проектів з тематики ІТ-компаній;
- науково-виробничі семінари для студентів і викладачів ВНЗ;
- студентські конструкторсько-технологічні бюро, що керуються ІТ-компаніями;
- виробничі практики в ІТ-компаніях;
- керівництво дипломним проектуванням фахівцями ІТ-компаній;
- рецензування дипломних проектів фахівцями ІТ-компаній;
- впровадження результатів наукових розробок студентів і викладачів у виробництво.

10. Для заохочування співпраці ІТ-бізнесу та ВНЗ звільняти (або зменшувати) ІТ-фірми від сплати податку.

11. Зробити пріоритетним напрямом розвитку України побудову інформаційного суспільства та розвиток інформаційної інфраструктури держави [3].

Галузь за останні кілька років розвивалася дуже стрімко: цей бізнес не користується загальною системою оподаткування і в кращому випадку податки платять самі співробітники компаній, оформлені як ФО-П. При цьому їх реальний внесок до Держбюджету рідко перевищує суму єдиного соціального внеску та податку на прибуток з міні-

мальної заробітної плати. Привілейована система оподаткування ІТ-бізнесу наводить на думку, що з цього можуть отримати користь не тільки власники компаній, але і потужне лобі на найвищому рівні [1].

Втім, це лише вершина айсберга. Адже питання спрощеного оподаткування тієї чи іншої галузі української економіки може виникнути відразу в двох площинах: як легального ведення бізнесу, так і нелегального, так званої «сірої» зони. Ні для кого не є секретом, що крім легальної продукції ІТ-компаній в спрощені схеми оподаткування потрапляють і інші гравці нелегального ринку подібних послуг. Частина веде чесний бізнес, заробляє на створенні гідного програмного продукту. Але є і такі, хто працює в інших напрямках — онлайн-казино, сайти «для дорослих» та інших «брудних» напрямках на межі закону. Не варто забувати, що в сфері «піратства» Україна давно біжить попереду всієї планети. Йдеться про ринок інтернет-реклами та поставки ігрового контенту. Ринок, обіг якого, за оцінками експертів, оцінюється в 2 млрд грн, фактично не обкладається податком. По-перше, гроші виводяться за кордон. По-друге, всі компанії, які працюють за «сірими» схемами, по суті, здійснюють нелегальну поставку послуг на територію України, не займаючись їх розмитненням, уникаючи сплати ПДВ, мита та податку на рекламу. Таким чином, Держбюджет щорічно втрачає до 500 млн грн на рік [1]. Для розвинених країн очевидною перевагою стають надходження до бюджету від податків успішних корпорацій. Зате дискусійним стає питання про втрату робочих місць місцевим населенням.

У ситуації, що склалася, можна припустити, що Україна в деякій мірі схожа з державами Центральної Африки. У сучасному світі Африканський континент у багатьох асоціюється з бідністю і недорозвиненістю економіки. Дійсно, адже саме в Африці, як правило, величезна кількість людей живе за межею бідності, а також вмирає від голоду та різних хвороб. Даний асоціативний ряд можна продовжувати нескінченно, особливо якщо не брати до уваги Північноафриканські держави, а також держави, що знаходяться на Півдні континенту. Україна, як і лівова частка держав Центральної Африки, на наш погляд, схильна до впливу парадоксу, який, перш за все, полягає в наявності достатнього ресурсного потенціалу, але абсолютній нерозвиненості інституцій різних секторів економіки цих країн, які б допомогли в успішному, неухильному і стабільному розвитку своїх економічних систем. Серед загальних особливостей в економіці України і держав Центральноафриканського регіону, можна відзначити, що всі ці країни володіють величезними запасами природних ресурсів, але, на жаль, через проблеми раціонального їх використання та розподілу держави живуть вкрай бідно, а економіка є слабо-розвинутою, що тягне за собою різкі проблеми безробіття, екстремально високу бідність населення і т. д. Підтвердженням таких висновків можуть стати

такі макроекономічні показники, як приріст ВВП, ВВП на душу населення, а також рівень інфляції. Згідно зі статистичними даними, показники України практично найгірші, навіть країни з переважаючим в економіці натуральним сектором займають кращі позиції [3].

Дійсно, прагнучи до постіндустріального суспільства, необхідна повсюдна модернізація виробництва, зміна технологічного укладу, прагнення зайняти нішу в секторах високотехнологічного виробництва і т. д. Але, на жаль, поки в нашій державі ігнорують навіть існуючі, а не придбані відносні переваги економіки (наприклад, Україна — одна з дев'яти країн світу, яка володіє необхідним повним циклом виробництва продуктів авіабудування).

Зробивши ставку на ІТ-сектор, Україна дійсно показала наміри зайняти певну нішу у величезній та перспективній галузі, але ми змушені відзначити, що поки таке рішення носить характер не розвитку економіки, а використання інструменту для неправомірних дій. Головною проблемою стає нерозвинений внутрішній ринок в нашій країні, недостатнє фінансування ІТ-сектора, неефективна юридична система і слабка сприйнятливність компаній і державних структур до впровадження інформаційних технологій. Все це заважає державі піднятися в рейтингу вище.

Розглядаючи потенційний розвиток ІТ-галузі на державному рівні в Україні, вкрай необхідно поліпшити загальну ситуацію та привести її в правове русло. Цю проблему може вирішити створення та ефективна діяльність нового інституту — так званого спецпідрозділу кіберполіції. У разі правильної побудови роботи фахівців з попередження кібер-злочинів, це допоможе вирішити відразу дві проблеми: по-перше, виявити тіньові потоки, які виводять валютні надходження країни на рахунки нерезидентів без сплати податків, по-друге, дозволить зупинити свавілля по вилученню серверів без реальної необхідності для слідства. Такі дії одночасно допоможуть в сприянні розвитку бізнес-клімату та цивілізованого захисту національних інтересів у сфері надання ІТ-послуг.

Роблячи висновки про роль ІТ-сектора України для розвитку її експорту, варто зазначити та взяти до уваги факт, що функціонування українського ІТ-ринку може стати чинником позитивних змін у найближчій перспективі. Крім того, розвиток ІТ-сектора дозволить нарощувати обсяги надання послуг як для внутрішнього ринку, так і для високотехнологічного експорту. Сьогодні українські програмісти мають високий рівень професійної підготовки, але, як зазначають багато аналітиків, з кожним роком цей рівень, а з ним і загальна конкурентоздатність роботи на світових ринках падають. Разом з тим, існують певні проблеми: переважна кількість ІТ-компаній працюють з іноземними замовниками, а внутрішній ринок залишається майже нерозвиненим через брак фінансування ІТ-

сектора. Для зростання економіки України нагальною необхідністю повинна стати підтримка стартапів та технопарків, адже вона дозволить мобілізувати потенціал ІТ-сектора та розвинути інформаційну структуру держави. ІТ-аутсорсинг відкриває Україні всі можливості пропонувати послуги кваліфікованих ІТ-спеціалістів, виконуючи замовлення розвинених країн, тим самим підтримуючи бізнес-стосунки та розширюючи географію експорту серед платоспроможних замовників та наповнюючи державний бюджет іноземною валютою.

ліфікованих ІТ-спеціалістів, виконуючи замовлення розвинених країн, тим самим підтримуючи бізнес-стосунки та розширюючи географію експорту серед платоспроможних замовників та наповнюючи державний бюджет іноземною валютою.

Література:

1. Деловой информационно-новостной сайт Дело [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://delo.ua/tech/perspektivnye-ljudi-kak-it-outsorsing-stal-tretej-otraslju-stra-316338/>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Проблемы IT-образования в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ru.osvita.ua/vnz/high_school/17048/
4. Центральное разведывательное управление [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.cia.gov/index.html>
5. Яремчук Р. Є. Основні переваги та загрози для комплексного розвитку ІТ-сектора України від реалізації Угоди про асоціацію з ЄС / Р. Є. Яремчук, О. Г. Коломієць // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 5. – С. 68-72.